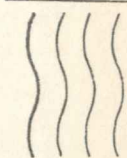




ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΗΜΕΡΑ

12
ΣΕΛΙΔΕΣ



ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΑΓΩΜΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ "Η ΠΙΝΔΟΣ" ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1989 • ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 21 • ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985 Δ/ΝΣΗ: ΛΑΜΠΟΒΙΤΙΑΔΗ 3 Τ.Κ. 453 33 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Ζήτημα ζωής

Η ΟΔΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Κάθε ανάσταση, έστω και μακρινή, προϋποθέτει: πίστη, δύναμη, αγώνα, θυσίες! Οι Καλαρρυτιώτες οξυδερκείς, ριψοκίνδυνοι με έντονη αίσθηση αισθητικής και α-θεράπευτα δημιουργικοί, δεν αναλώνονται στις ανάγκες του παρόντος. Η στάση της προκοπής τους, που σωστά μπορούμε να την πούμε και μεταφυσικό θάρρος, ξεκινάει απ' την πίστη στον εαυτό τους και φτάνει στην πίστη στο Θεό. Αυτή φέρνει χαμόγελο, σιγουριά, δύναμη, σύλληψη, μέθοδο και κέφι στην πάλη με τις πιο αντίξοες μορφές της ζωής. Αυτό τον ψυχισμό, στο πιο περήφανο σχήμα, διαθέτουν οι Καλαρρυτιώτες.

Χρόνια ξενιτεμένοι και σκόρπιοι σ' όλο τον κόσμο, έξι χιλιάδες νοικοκυραίοι Καλαρρυτιώτες, δεν ξέχασαν στον ήλιο αγώνα της ζωής το αργοντοχώρι τους. Είχαν και έχουν καημό να ανέβουν στις αητοφωλιές της Πίνδου μας και

πο καταφέρνουν στη δύση του εικοστού αιώνα με μουλάρια, και με υποζύγια, γιατί δεν έγινε ακόμη πραγματικότητα η οδική σύνδεση Ιωαννίνων - Καλαρρυτών. Ή-

είναι γνωστά. Η μνήμη τους μας πληγώνει. Θα αναφέρουμε το μύθο, που σαν μαύρη κατάρα δούλεψε καταλυτικά στο δρόμο. Είναι ο εξής: «Ο δρόμος για τους Καλαρ-

και σε κάθε αγώνα του Έθνους; Μάλλον όχι. Σε συντομία θα σας το θυμίσουμε: Οι Καλαρρυτιώτες ήταν μοναδικός πολιτιστικός Δήμος της Ηπείρου με συναλλαγές

στα τους η δημιουργία επιπέδου!

Κοντά στο μεγάλο βιός τους είχαν συμμετοχή σ' όλους τους αγώνες του Έθνους 1821 και μετέπειτα με θυσίες και ονομαστούς ήρωες Τουρτούρη κ.ά.

Νύξη κάναμε στον όμορφο, δυναμικό και δημιουργικό κόσμο των Καλαρρυτών, αποστομωτική απάντηση στους ελάχιστους μυθοποιούς, που καλύπτουν την ανεπάρκειά τους με ασύστολα ψεύδη.

Τώρα αυτή την ώρα που το κακό έφτασε στο μη παρέχει, τώρα που διατέθηκαν από την πολιτεία τα είκοσι (20) εκατομμύρια γιατί χάνουμε καιρό; Μια γέφυρα και λίγα μέτρα διάνοιξη, κύριε Νομάρχα Ιωαννίνων, είναι αναπόφευκτα να γίνουν; Η σύγχρονη σκέψη, εδωσμένη στο ρεαλισμό της ηλεκτρονικής εποχής μας, αδυνατεί να συλλάβει τέτοιες αδράνειες!

ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Χριστός Ανέστη

Τα "ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΗΜΕΡΑ"

θελαν και θέλουν να ζήσουν, να λειτουργηθούν στον Αϊ - Νικόλα, να γλεντήσουν στα πατροπαράδοτα πανηγύρια, να δουν χαρές στις ευρύχωρες αυλές τους και το μεσοχώρι με τον κόσμο τους, τους συγγενείς τους, σαράντα μόνιμες ήρωικές οικογένειες νοικοκυραίων που ζουν μόλις στους Καλαρρυτιώτες.

Τα εμπόδια του δρόμου είναι πολλά. Ας μη κακοκαρδιζόμαστε με τη θύμισή τους, εξάλλου

ρύτες είναι δύσκολος, ματσάβραχα βλέπεις, θέλει εκατομμύρια». Απαράδεκτη βρωμιά, θλιβερό θέατρο του παραλόγου! Αυτή η σκοτεινή σκέψη, ρήση ανευθυνού υπεύθυνων λεγόταν, ίσως και να λέγεται από ανθρώπους για να μετατοπίσουν τις ευθύνες τους σε ξένους ώμους. Και ρωτάμε ευθέως τους «κυρίους» αυτούς: Ξέρετε ποιοί ήταν οι Καλαρρυτιώτες; ποιά συμμετοχή είχαν στον αγώνα του '21

στα εμπορικά κέντρα της Ευρώπης. Κέντρο εμπορικό και βιομηχανικό στην κατεργασία δερμάτων, την υφαντουργία, την γουνοποιία κ.ά. Μοναδική ακτινοβολία είχαν στην αργυροχρυσοποιία. Ονομαστοί χρυσοχόοι: Βούλγαρης, Μπάφας, Θεοχάρης, Νέσσης, Κουτσάφτης κ.ά. Τα προϊόντα των Καλαρρυτών ήταν εφάμιλλα και ανώτερα της Δύσης. Οι Καλαρρυτιώτες ήταν τα Αμπελάκια της Ηπείρου. Ανά-

Εμείς και ο τόπος μας

ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΗΜΕΡΑ...

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ, Λυκειάρχης

Ο άνθρωπος του καιρού μας είναι έρμαιο της «μαγείας» της τηλεοπτικής εικόνας, της κατευθυνόμενης βιαστικής επιφάνειας, της «ψυχρής» επικοινωνίας. Έτσι φτάνει στην ολέθρια εσωτερική αδράνεια. Ο πραγματισμός είναι στις δόξες του, όχι μακριά μας, αλλά με την τηλεόραση στο σπίτι μας, αρκεί να πατήσουμε ένα κουμπί.

Κοντά μας υπάρχουν άνθρωποι υγιείς, ελεύθεροι, αξιοπρεπείς, έντιμοι, ευτυχισμένοι και άνθρωποι ελεεινοί, άθλιοι, ποτα-

ποί, αισχροί. Κι όλοι αυτοί σ' ένα μωσαϊκό περιπτώσεων. Στη διαμαρτυρία του κακού συμφωνούμε όλοι, στη μορφή της μάχης για να φύγει «η κόπρος του Αυγείου» τα μπλέκουμε τα πράγματα. Κι όλα αυτά, όταν γνωρίζουμε ότι «τα οψώνια της αμαρτίας θάνατος».

Το καταραμένο σχήμα της αμαρτωλής πλευράς της ζωής με τις μαβιές πινελιές του ζόφου παραμερίζεται σήμερα απ' το α-

νέσπερο φως της Αναστάσεως. Μόνο αυτό μπορεί να ειρηνεύσει και να φωτίσει τη ρευστή ζωή μας. Ο υμνωδός της εκκλησίας μας ψάλλει! «Ο Σταυρόν υπομείνας και τον θάνατον καταργήσας και αναστάς εκ των νεκρών, ειρήνευσον ημών την ζωήν, Κύριε, ως μόνος παντοδύναμος».

Η μουσική της φθοράς, της κατάντιας, του παραλογισμού και της παραφροσύνης είναι βάρβαρη, απεχθής, σιχαμερή κι

όμως ακούγεται συχνά και έντονα. Οι εσωτερικοί μονόλογοι για τον όλεθρο, «κατόπιν εορτής» είναι χλωμοί και αδύναμοι να μετατοπίσουν τη φθορά. Το μοιρολόι των μανάδων, που χάνουν τα παιδιά τους απ' τα ναρκωτικά και ...πολλά άλλα, θεριεύει τη σιωπή και ξεσκίζει τα σωθικά. Οι συγκρούσεις των θυμάτων διαθέτουν ακτίνα έκτασης μικρή, που μόλις φτάνει στη γειτονιά της συμφοράς. Η ηθική κρίση εί-

ναι βαθιά. Γεννήθηκε μες στο άτομο και το μάρτυρικό εκεί φωλιάζει. Απ' εκεί θ' αρχίσει η Ανάσταση, θα έρθει η αλήθεια, η πραγματική ειρήνη, η προκοπή, η χαρά.

Η πραγματική ειρήνη βρίσκεται στον Αναστάντα Χριστόν και σ' εκείνον θα βρούμε το «κλύτρον λύτρω».

Σήμερα Αναστάσεως ημέρα, οφείλουμε κατά τον υμνωδό «...λαμπρυνώμεν τη πανηγύρι και αλλήλους περιπτύξωμεθα». Είναι ημέρα χαράς, ευφρο-

●) Συνέχεια στην 9η σελ.

ΔΙΗΓΗΜΑ

“ΠΑΣΧΑ ΙΕΡΟΝ...”

Ο παππούλης μου —όγιο το χρώμα που τον σκέπασε κι η ψυχούλα του η άμυγα ως τριγυρνάει κι ας νείρεται σ' αεροδρόμια λυδία— συνήθιζε κάθε Πασχαλιά να μας συνάξει όλους κοντά του. Τα παλιά προγονικά άπλωνε και μεγάλωνε, μεμιάς κείνες τις μέρες. “Ήλιος και φως το έδωκεν, Αδελφή Ισμεν τότε η παλιά φυλιά —τα παιδιά που μεγάλωναν έκαναν φτερά το ένα πίσω απ' το άλλο, ηγαλόνοντας να απήσουν αλλού τις δικές τους φυλιές. Και κάθε Πασχαλιά που τα ξεστημένον πούλας Ξαναγυρίζαν, απηχούσε θανά κείνη η παλιά προγονική φυλιά από κελευστριούς και περσιόματα. Τρεις γενιές, να φανταστείς —η τρίτη ήταν η δικιά μας—, που έρχονταν να τη λουλούδιουν και να την αμαρύνουν με την παρουσία τους. Ο παππούς κι η νόνα υπήντη κορηή κορηή του δέντρου, κι από κοντά τα παρακάδια. Τα παιδιά τους και των παιδιών τους τα παιδιά —εμείς, τα ξεστημένον, ένα σωρό παιδιά, πρωτοξέρωφα.

Γέρει κι ευλογημένες τούτες οι παλιές φυλιές... Σπέρω το πλεξιμύλο τους, ν' απήχει στον καιρό το πέραςμα και στον άνεμω των κόδε λογής δαρμών. Πικρό, πολύφυλλο και πλατύφυλλο το δέντρο το οικογενειακό, ν' απήκνει ολόγυρα τους δοξαμένους κλώνους του, χαρά Θεού να το θωρείς και να το καρμύνεις. Γιατί είχε τις ρίζες του βαθιές, θεόδωτες, γερές ριζωμένες με στη γη, τούτη την ευλογημένη τη γη, τη μάνα την αιώνια, την πιστή και ακατάλυτη, που θάρρει κι αυθαίρετη, ό,τι της δώσει με τους αστειρέτους χιμαρές της.

Τέτοια κι η δικιά μας η φυλιά —το παλιό προγονικό μας σπίτι. Εκεί είχαν ρθεί το φως παιδιά κι αγνήνونا. Εκεί πρωτογέλασαν κι εκεί πρωτοτραγουδίσαν. Σ' εκείνη τη φυλιά έφαγαν γλυκό ψωμί κι άλλο πάλι πικρό και δοκρυπομένο. Και μόλις μεγάλωναν το φτερά των παιδιών, δίνανε μια και πέτασαν μακριά. Να τα χτυπήσουν σ' άλλους ανέμους γύρευαν, να χτίσουν αλλού δικές τους φυλιές πούσαν —ή άλλη πια, η παλιά, δεν τους χωρούσε. Ολοστό, όμως, εκείνη η πρώτη, η προγονική φυλιά, δε χόλωνε, δεν καταλύει. Τους πρόσεχε να τους κοινοδεχτεί την κάθε φορά που Ξαναγυρίζαν, ζεστή, χαρούμενη, φιλόξενη, γεμάτη ήλιο και καλοσύνη.

Ξαναγυρνώντας κάθε τόσο τα «παιδιά» —τα Ξεστημένα παιδιά— στην παλιά τους τη φυλιά. Μα σαν έφτανε κάθε χρόνο η Πασχαλιά, τότε ήταν που γινόταν η γενική συνάξη. Κι ανήμερη τη Λαμπρή, σπρινόνταν το τραπέζι στη μεγάλη οδό του προγονικού. Ένο τραπέζι που έπινε από τη μία ως την άλλη άκρη της κάμαρας. Στο κεφάλι του τραπέζιού, Σαβαθό και Δίας μαζί, άρχοντας του σπιτιού μεγάλω, ηρετός, με τη λευκή του φουστάνελα και τα κάπσπρα σαν το χόνι μαλλιά του ο παππούς, ο παππούλης. Αντίκρου του πάλι, στην άλλη άκρη του τραπέζιού, η γιαγιά μας, η νόνα μας. Κι σ' όλες τις άλλες θέσεις οπαρμένα τα παιδιά τους, οι γαμπροί του κι οι νυφές

Άλκη Τροπιάτη

να τραπέζι. Μαζί με τ' αυγά τα κόκκινα και τις λαμπριόπικες κουλούρες, τα χλωροτύρια, που γιοούρτια και τα λογής λογής σαλατσάκια. Κι από κρασί, όσο ήθελες, Σ' άλλα μπορούσες να κεχρημαπάρνεις και σ' άλλα το ρουμπινί, το κατακόκκινο σαν αίμα, όλο από τ' αμπέλια του παππούλη μας πρυηνμένα. Ευλογία Κυρίου άπλωνε το χέρι της πάνω από το πασχαλιάτικο εκείνο τραπέζι μας. Κι ο Δίας του σπιτιού, ο Σαβαθό ο καλόνγνωμος, ο παππούλης, άπλωνε πάνω απ' το τραπέζι τα διάφανα σαν το κερί δικό του χέρια, για να προσέσει κι αυτός τη δικιά του την ευλογία στην πασχαλιάτικη εκείνη ευτυχία...

Τα θυμάμαι τα πασχαλιάτικα, τα εκείνα τραπέζια στο σπίτι του παππού, πιο πολύ τώρα που όσο πάνε οπαρίζουν και το δικό μου το μαλλιά. Τότε, εκείνο τον καιρό, θα έφτανε να ήσαν μαύρα, καπύμαυρα, σαν του κορακιού. Κι εγώ, παιδί πράγμα, ξεπεταρούδι. Το ίδιο και τ' αδερφίκο μου και τα Ξαδέρφια μου —ένος σωρός από πρωτοξέρωφα, αγήρια και κορίτσια. Χαρά όλωνών μας κάθε που ζύγωνε η Πασχαλιά. Γιατί, από πολύ νωρίς, απ' τη Σαρακοστή ακόμα, καπύριαν η παραγγελιά —τη παραγγελιά; προσταγή, πες, καλύτερα...— απ' του παππού και της γιαγιάς το σπίτι!

Μέρες που έρχονται, ός καρτερούμε να κάμουμε μαζί Λαμπρή. Να ρθούμε, το δίχως άλλο! Φτάνω στο προγονικό από Μεγαλοβδόμαδα. Ακούγεται στον Αϊ. Νικόλα τα γράμματα της εκκλησίας. Με τη σειρά τους, από τα θλιβερά κι αβόσταχτα του Μεγαλοβδόμαδου, Ισμεν τ' άλλα, τα χαρωπά κι ευλογημένα, τ' αναστάσιμα. Γέμιζε όλες τις ώρες η ψυχή μας από πίστη και καπύνη, φέγγος θαμνητικό, που κούλους κι αναλυτότα οράματα να καπύβαθε τις καρδιές. Και τη μαλάκωνε, σιγά σιγά

τους, καπτα παιδιά των παιδιών τους, τ' αγνήνους τους. Ένα πλήθος από κεφάλια παιδιών, άλλα ψηλότερα κι άλλα κοννύτερα, μαλλιά ανυπόταχτα, μάτια λαμπερά, φωνές παιδιών που τιπίζαν και καπύριζαν όλη την ώρα κι έκαναν εκείνα το τραπέζι ν' αντηχεί πέρα ως πέρα, σα γλυκό χειροσολό κι σαν πούλωφωλιά. Χαρά Θεού αμέτρητη η αστειρέυση. Που δε βρίσκεις λόγια να την περιγράψεις και χρώματα για να τη ζωγραφίσας.

Τ' αρνιά, πάλι, οι σούβλες με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

με τα τετράραχα τ' αρνιά με τα κοκορέσια και τα σπληνά, ντερα, ψένονταν όμορφα και μαστορικά από πολλά πρωί, από την ώρα που έκαζε το βλέφαρό της η λαμπριόπικη αυγή, στη μεγάλη, τη θεόρατη αυλή του αρχοντικού του παππούλη μας. Και γέμιζαν στερνά με τα ροδαυμένα νόστιμα κοφίδια τους τις μεγάλες απλόδες που βρίσκονταν αραιοσπασμένες πάνω στο καλοστρωμένο εκεί-

Εκείνη η Πασχαλιά... θα τη θυμάμαι όσο ζω. Χαρά Θεού ένα γύρω. Έπες μες στον Απρίλη εκείνη τη χρονιά. Σωμάθηκε με τα λουλούδια, ήρθε κι έμεινε με τις γλυκιές τους τις ευτυχίες. Έπαιζαν μαζί της τα παλικά, κελάριζαν τη δόξα της τα ποτάμια, έπαρναν τ' όνομά της και το ναοορίζον τ' ασπιδόφυλλα απ' τις ελιές και τις λεύκες και τα πλατάνια.

Εκείνη τη χρονιά, μας είχε στείλει έναν της παραγγελιάς του ο γέρο - παππούλης. Να συμπαραστούν, σαν κάθε χρόνο, στο παλιό προγονικό, για ν' α-ναστήσουμε και να πασχαύμε μαζί. Κανέναν να μη λείψει από τη συνάξη —έτσι παράγγειλε ο μεγάλος μας ο γέροντας. Λες και κάτι του έλεγε και του κρυφομύλωνε πως αυτή θα ήταν κι η τελευταία Πασχαλιά που θα είχαμε κοντά μας, θα γινόταζε μαζί μας. Θα έτρωγε τ' αρνιά του, θα έπινε το γλυκό κρασάκι του, θα ευχαριστόταν η ψυχή του και θα δόξαζε το όνομα του Κυρίου στο πλάι μας, κοντά μας. Κοντά στην κυρά του, τη γιαγιά μας, στα παιδιά του τ' αγνήνους, κοντά σ' όλη την πλατύφυλλη φαμίλια του. Γιατί τον άλλο χρόνο, ο παππούς έκλεισε τα μάτια του, σταύρωσε για πάντα τα όσα του, τα ευλογημένα του τα χέρια.

Σπήθηκε κι εκείνη την Πασχαλιά, σαν κάθε χρόνο, στη οδό του σπιτιού, το μεγάλο, τ' απλόχωρο παπιαρχικό τραπέζι. Στο κεφάλι του τραπέζιού, ο Δίας, ο ασπιδόφυλλος μας ο γέροντας. Και γύρω του, πήχηρα τα κλαδοδέντρα —τα γερά κλαριά οι γιοι, οι θυγατέρες, οι γαμπροί κι οι νυφές— και τ' άλλα, τα πρωτοθλάσταρα —εμείς, τ' αγνήνους του. Αχνιστό το κομψό απ' το ψητό τ' αρνί κι οι λογής λογής μεζέδες στις απλόδες, μασοκοδούσαν οι γαρδύμνες και τα κοκορέσια, που τα επισταύουν ο ίδιος στο φτιάξιμο και στο ψήσιμο.

Και το τυριά κι οι γιοούρες και τα φρέσκα μαρούλια, όλα τα χίλια δυο καλά, απλά, μένα πάνω στο ευλογημένο εκείνο τραπέζι. Δεξά ζερβά απ' τον παππού είχαν καθίσει ο θεός ο Γιώργης κι η γυναίκα του, η θεία η Αγγελική, που έμειναν κι όλο τον καιρό μαζί του —ήταν το μόνο απ' τα παιδιά του ο μεγάλος αυτός γιος που δεν είχε «πετάξει» σαν όλο τ' άλλα, για να στήσει αλλού τη «φυλιά» του. Το ίδιο κι απ' τη μεριά της νόνας, στην αντικριστή κορηή του τραπέζιού, είχαν κάπσει, όπως πάντα, η μεγάλη της κόρη, η θεία η Μαγδαληνή, με τον άντρα της. Και σ' όλο τ' άλλο τραπέζι, τ' άλλα ζευγάρια των παιδιών, τ' άλλα παιδιά του παππού και της νόνας, με τις γυναίκες τους και τους άντρες τους, κι ανάμεσά τους ένας σωρός τ' αγνήνους, τα πρωτοξέρωφα. Εμείς, τα παιδιά, δεν είχαμε κρατημένο κείνη τη μέρα. Από την ώρα που είχαμε κάπσει στο τραπέζι, δεν ξεκολλούσαμε το μπίτι μας απ' το παί. Μ' όποιον ν' απλώσει χέρι και ν' αγγίξει κομψό, απ' τ' αρνί πριν να δώσει το πρόσταγμα ο μεγάλος αφέντης του τραπέζιού, ο παππούλης μας. Αυτός θα σηκωνόταν πρώτος ορθός

Εκείνη η Πασχαλιά... θα τη θυμάμαι όσο ζω. Χαρά Θεού ένα γύρω. Έπες μες στον Απρίλη εκείνη τη χρονιά. Σωμάθηκε με τα λουλούδια, ήρθε κι έμεινε με τις γλυκιές τους τις ευτυχίες. Έπαιζαν μαζί της τα παλικά, κελάριζαν τη δόξα της τα ποτάμια, έπαρναν τ' όνομά της και το ναοορίζον τ' ασπιδόφυλλα απ' τις ελιές και τις λεύκες και τα πλατάνια.

Εκείνη τη χρονιά, μας είχε στείλει έναν της παραγγελιάς του ο γέρο - παππούλης. Να συμπαραστούν, σαν κάθε χρόνο, στο παλιό προγονικό, για ν' α-ναστήσουμε και να πασχαύμε μαζί. Κανέναν να μη λείψει από τη συνάξη —έτσι παράγγειλε ο μεγάλος μας ο γέροντας. Λες και κάτι του έλεγε και του κρυφομύλωνε πως αυτή θα ήταν κι η τελευταία Πασχαλιά που θα είχαμε κοντά μας, θα γινόταζε μαζί μας. Θα έτρωγε τ' αρνιά του, θα έπινε το γλυκό κρασάκι του, θα ευχαριστόταν η ψυχή του και θα δόξαζε το όνομα του Κυρίου στο πλάι μας, κοντά μας. Κοντά στην κυρά του, τη γιαγιά μας, στα παιδιά του τ' αγνήνους, κοντά σ' όλη την πλατύφυλλη φαμίλια του. Γιατί τον άλλο χρόνο, ο παππούς έκλεισε τα μάτια του, σταύρωσε για πάντα τα όσα του, τα ευλογημένα του τα χέρια.

Σπήθηκε κι εκείνη την Πασχαλιά, σαν κάθε χρόνο, στη οδό του σπιτιού, το μεγάλο, τ' απλόχωρο παπιαρχικό τραπέζι. Στο κεφάλι του τραπέζιού, ο Δίας, ο ασπιδόφυλλος μας ο γέροντας. Και γύρω του, πήχηρα τα κλαδοδέντρα —τα γερά κλαριά οι γιοι, οι θυγατέρες, οι γαμπροί κι οι νυφές— και τ' άλλα, τα πρωτοθλάσταρα —εμείς, τ' αγνήνους του. Αχνιστό το κομψό απ' το ψητό τ' αρνί κι οι λογής λογής μεζέδες στις απλόδες, μασοκοδούσαν οι γαρδύμνες και τα κοκορέσια, που τα επισταύουν ο ίδιος στο φτιάξιμο και στο ψήσιμο.

Και το τυριά κι οι γιοούρες και τα φρέσκα μαρούλια, όλα τα χίλια δυο καλά, απλά, μένα πάνω στο ευλογημένο εκείνο τραπέζι. Δεξά ζερβά απ' τον παππού είχαν καθίσει ο θεός ο Γιώργης κι η γυναίκα του, η θεία η Αγγελική, που έμειναν κι όλο τον καιρό μαζί του —ήταν το μόνο απ' τα παιδιά του ο μεγάλος αυτός γιος που δεν είχε «πετάξει» σαν όλο τ' άλλα, για να στήσει αλλού τη «φυλιά» του. Το ίδιο κι απ' τη μεριά της νόνας, στην αντικριστή κορηή του τραπέζιού, είχαν κάπσει, όπως πάντα, η μεγάλη της κόρη, η θεία η Μαγδαληνή, με τον άντρα της. Και σ' όλο τ' άλλο τραπέζι, τ' άλλα ζευγάρια των παιδιών, τ' άλλα παιδιά του παππού και της νόνας, με τις γυναίκες τους και τους άντρες τους, κι ανάμεσά τους ένας σωρός τ' αγνήνους, τα πρωτοξέρωφα. Εμείς, τα παιδιά, δεν είχαμε κρατημένο κείνη τη μέρα. Από την ώρα που είχαμε κάπσει στο τραπέζι, δεν ξεκολλούσαμε το μπίτι μας απ' το παί. Μ' όποιον ν' απλώσει χέρι και ν' αγγίξει κομψό, απ' τ' αρνί πριν να δώσει το πρόσταγμα ο μεγάλος αφέντης του τραπέζιού, ο παππούλης μας. Αυτός θα σηκωνόταν πρώτος ορθός

ΕΡΑΝΙΣΜΑΤΑ

ΚΩΣΤΑ Δ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΣΥΡΡΑΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ 1821

Οι Οθωμανοί εισελθόντες εις Συρράκον και Καλαρρύτας, επεδόθησαν εις την διαρπαγήν και πυρπόλησιν των λαμπρών οίκων των, ους εύρον πάντας ανοικτούς και εγκαταλειμμένους των κατοίκων δραμόντων προς σωτηρίαν των εις τας περίξ των κωμοπόλεων χαράδρας. Μεταξύ Συρράκου και Καλαρρύτων διανοίγεται η απόκρημνος και βαθυτάτη χαράδρα Χρούσα, δι' ης κατέρχεται ορμητικός εις τον Άραχον από αψη της Πίνδου ο ομώνυμος ποταμός. Επί της προς το Συρράκον πλευράς, της χαράδρας ταύτης, υπό την Μπουλινάνα και την κορυφήν του Αγίου Γεωργίου, απέναντι δ' ακριβώς αμφοτέρων των κωμοπόλεων συμπικνουται μικρόν, αλλά βαθύτατον δάσος ονομαζόμενον Βλαχιστί Γκαρτέρας, εκ διαφόρων αγρίων δένδρων, δια μέσου του οποίου διέρχεται η εξ Ιωαννίνων διά του Αγίου Γεωργίου εις Καλαρρύτας οδός. Εντός του δάσους τούτου εκρύβησαν απάντα τα γυναικόπαιδα του Συρράκου και των εξ Ιωαννίνων ενταύθα καταφυγόντων πλουσίων οικογενειών, τα δε των Καλαρρύτων και άλλων κωμών κατέφυγον εις τας όπισθεν του Μπαρού και του Μασούρκι δασώδεις χαράδρας.

Επί τρία ολοκληρα ημερονύκτια έβλεπον άσπεροι και εστερημένοι τροφών οι δυστυχείς Συρακιώται μετά διαφυγών και ολοφωρών εκ του προχείρου τούτου καταφυγίου των τας υφραίς οικίας των διαρπαζόμενας και πυρπολημένας. Προ πάντων η πυρπόλησις αυτών εν καρώ νυκτός παρίστα θλιβεράτατον σπαρτακάρδιον θέαμα. Εν τη τούταιη δε τρομερά κατάσταση ει των, αι γυναίκες ηναγκάζοντο, φρικτόν επιειν, να πνίγουν εις τας σκαλάς αυτών τα τέκνα, κραυγάζοντα και ολολύζοντα ζητούντα γάλα και τροφήν τα στυχή, ίνα μην ακουσθώσιν υπό των διά του δάσους διερχομένων Τουρκαλβανών της δεξιάς πτέρυγος, οίτινες, καταβαλόντες και τρέψαντες εις φυγήν τους εις Άγιον Γεώργιον φυλάττοντας ολιγαριθμούς επαναστάτας και πυρπολησάντας τον ναόν του Αγίου ετραπήσαν προς λεηλατουμένας υπό των ομοφυλών των κωμοπόλες. Τα εντεύθεν λάφυρα αυτών οι Τουρκαλβανοί μετεκόμισαν και επώλουν εις το Σουλτανικόν στρατόπεδον των Ιωαννίνων ή απέστειλλον εις τας εν Τσασμυρία και Λασιπυρία εστίας των. Τέλος οι πρίκρτοι των κωμοπόλεων και οι οπλαρχηγοί ιδόντες την εντελή των οικιών καταστροφήν έδωσαν το σύνθημα της γενικής φυγής προς τα βουνά των Τσουμέρκων. Συγκεντρωθέντες λοιπόν πάντες εις Πράμαντα ξεκίνησαν θέσαντες εμπρός τα γυναικόπαιδα. Ττοι αυτοτρόπως δε επληρώθη το ρηθέν άλλοτε υπό του ιασποστόλου Κοσμά προς αυτούς: «Θαρθή κοφρός που θα χαλσθήτε, παιδιά μου, και θα καταντήσητε κοκκιν κακώς να φύγετε από τον τόπον σας. Δεν θα προφθάσετε παρά λίγα σπειριά σιτάρι να πάρη κάθε μάνα για τα παιδιά της στην τσέπη της. Χαρά σ' εσάς ψηλά βουνά (τα Τσουμέρκα), που θε να γλυτώσετε μια μέρα απάνω σας χιλιάδες ψυχές!» Φεύγοντες οι Συρακιώται πικρότατα έκλαυσαν την εγκατάλειψιν της πατρίδος των εις ανάνηψιν της καταστροφής της οποίας εποίησαν το εξής άσμα:

Τόνα πούλαμα κάρνοντα ψηλά στον Αϊ - Γιώργη, Τόνα τηράει τα Γιάννινα, τ' άλλο κατά το Βάλτο Το τούτο το καλλίτερο, μοιρολογάει και λέει: — Πολλή μαυρολίλα πλάσσει ψηλ' απ' την Τσου-καρέλα!*

Μην είναι μαύρα πρόβατα, μην είναι μαύρα γίδια; — Δεν είναι, μαύρα πρόβατα, ούτε και μαύρα γίδια. Μον' είν' ασκέρια Τούρκικα π' ώρχονται στο Συράσιο. Βρίσκουν τα σπύτια έσημα τις πόρτες ανοιγμένες, Βρίσκον φωτιά στον Αϊλιά και καίν' όλη τη χώρα. Ίμερ' Κουμπάρος φώναξεν από την Παναγία.

— Παιδιά! μην καίτε το χωριό, μην καίτε τα Βα-κούρα. Οι Βλάχοι το μετάνιωσαν και πίσω θα γυρίσουν. Βλάχοι γυρίστε στο χωριό υν φεύγετε παρείαι, Κι αφήνετε τα σπύτια σας και τα Βακουρικά σας. Ημείς το διο θ' ασπάζουμε, τα σπύτια χάσιμά σας. — Τ' έλες, μαρώ παλινόβανε, τι λες Ίμερ Κουμπάρε; Οι Βλάχοι πάνε, εφύγαν, πάνε κατά το Βάλτο. Κι όντας θ' αλλάξουν οι καιροί θα να γυρίσουν πίσ-σος!

Να φανούν άλλες εκκλησιές, να χτίσουν άλλα σπύ-τια. Τα Άπαντά μου, Κ.Δ. Κρυστάλλη. Εκδόσεις «Δωδώνη», Αθήναι, 1952 σ. 216 - 218

Για την αντιγραφή: ΜΝΗΜΩΝ

* Σημ. εκδ. όνομα κορυφής της Πίνδου άνωθεν του Συρράκου.

ΚΩΣΤΑ Δ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ

Το Πάσχα στον Πίνδο*

Όλο το χειμώνα ο Πίνδος μένει θουδός, ηλυχός, δεν ακούγεται καθόλου. Νομίζει κανείς πως κομμάτι κάτω από το παχύ κάπσπρο πάπλωμα των χιονιών, θυθισμένος σ' ένα ύπνο ολοκληρών μηνών.

Οι κάτοικοι των χωριών, που οι μισοί απ' αυτούς είναι τσοπάνηδες, καπεδώνουν τότε μαζί με τις οικογένειές τους στα χειμώδια. Απ' όσους μείνουν εκεί, οι άντρες επειδή δεν έχουν καμιά δουλειά πάνω στις άγονες κορυφές του, Ξενητεύονται σε χώρες μακρινές, για να εξοικονομήσουν τα αναγκαία της ζωής.

Μένουν λοιπόν εκεί μερικοί γέροντες, απόστρατοι της βωπικής πάλης, που ταράσσουν με τις πολύλογες συζητήσεις των τη μονότονη ερημία των μεσοχωριών και τη σιγαλιά των χωριόπλην της κάθε εκκλησιάς, καθώς και αρκετές γυναίκες και κοπέλες.

Αυτές καθόταν κλεισμένες μες' τα σπίτια τους, γνέθουν τα μάλλινα υφάσματα τους, λένε τη νύχτα παραμύθια γύρω απ' τη φωτιά και στον ύπνο τους ανειρεδονται το γυρισμό των κλητών τους.

Όσοι έρχονται οι άνοιξι... Όσοι πληθαίνει το Πάσχα, η χαριτωμένη Λαμπρή...

Τότε παύουν οι μπόρες κι η κακοκαιρία. Ο ουρανός α-λαφρώνεται απ' τα πικνά σύννεφα και το πλάτος του ανοίγει καθαρό, καταγάλανο. Ο ήλιος αναπέλλει στον ορίζοντα θερμός και ζωαγόνος. Λυώ-

— Διώξε με μάνα μ' διώξε με ξύλα με λιθάρια κι εγώ γυρνά στα πέλαγα στα μακρινά τα ξένα, θα κάμω χρόνους να με δης, μήνες να με παντέχης. Κι ως έδθη η μέρα της Λαμπρής να πας στην εκκλη- (σία σου,

θα ιδής τους νιους, θα ιδής τις νιές, θα ιδής τα παλ- (Λιθάρια, θα ιδής τον τόπο μ' αδεινό και το στασίδι μ' έρημο θα δγης όξω στα στρόστρατα, όξω στα στενωπόδωματα και θα μαλλιάση η γλώσσα σου ρωτώντας για τ' ε- (μένα:

— Διαβάτες που διαβαίνετε στρατίωτες* που περ- (νάτε,

μην είδατε τον γιόκα μου, το μοναχό το γιό μου;...

* Στρατιώτες, εδώ σημαίνει στρατοκόποι.

Η μητέρα του μοναχικού παιδιού. Πόση συγκίνηση, πόση χαρά, πόση πόληξη έχει ο γυρισμός αυτών των Ξενητεμένων! Κι η καμινάες που σπολίζουν, από τρεις κι από πέντε μαζί, τα ψηλά καμινωτοριά των εκκλησιών του Πίνδου, ανασταπώνουν αυτές τις ημέρες με τους ήχους των όλη την έκταση των βουνών και τα βόθη των αγρίων εκεινων φαραγγιών. Νομίζει κανείς πως αλλόθεν κι από απ' τη χαρά τους για τον ερχομό των Ξενητεμένων.

Όλοι σκυλι, απ' το σπύ-τι μου κι' από το παπικό μου. Κι ο νέος Ξενητεύθηκε πά-λι για χρόνους...

Το Μεγαλοβδόμαδο οι Ξενητεμένοι βρίσκονται όλοι στο δρόμο και φτάνουν στις τρεις νεκρούς απ' τα μνήματά τους, ως το θρόνο παπιδής τους, ως το θρόνο της Μεγάλης Παρασκευής. Εί-ναι συνήθεια να πάνε όλοι στην εκκλησιά του χωριού τους εκείνη τη νύχτα και να σκο-λαθίσουν το γύρισμα του Ε-

Είς αν να κράζουν του γέ-ρου Πίνδου να σηκωθεί πια σ' από τον βαρύ ύπνο του, να ξε-

πινάχθι, να ιδή τον ερχομό της γλυκείας άνοιξης, ν' ακούση το γλυκό καλάρωμα των που-λιών του Απρίλη, σα να σπλίζον πολεμικό εγερτήριο στον κοιμημένο, στον σκληωμένο λαό της Ηπείρου.

Με μιας τα παράθυρα των σπιτιών φωτίζονται όλα, οι πόρτες ανοίγουν ως πέρα και θγαίνον απ' αυτές οι χωρι-κοί, άντρες και γυναίκες και παιδιά, όλοι καλοντυμένοι και στολισμένοι με τα δώρα που τους έφεραν από τις μακρινές χώρες των οι Ξενητεμένοι τους, και τρέχουν με τις λαμ-πώδες των τις λευκές στην εκ-κλησία.

Η εκκλησία πλημμυρίζει από φώτα στο «εύτε λάβετε φως εκ του ανεσπόμενου φωτός», που λέει ο παπάς, θγαίνοντας λαμ-προφρεμένους στην Οραία Πύ-λη με αναμμένα τα τρέκρια κι απήχει από μινωδωμάτων με την εκφώνηση του «Χριστός ανέστη».

Άλλες κωδωνοκρου-οίς δυνατές αποκαλοθούν τότε κι άλλοι αντίλαλοι μακρι-νοί.

Κι όταν θγαίνουν απολεί-τωμα απ' την εκκλησία τους χαιρετίζει με χαμόγελο το ρο-δολεωκο γλυκοχόρομα που δά-φει με την πορφύρα του τις άκρες τ' ουρανού και των κυ-ρικών τα χιόνια και μυρώνει

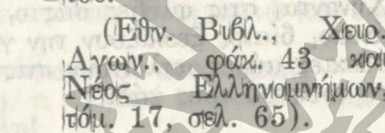
με θεικό άρωμα τα χλοερά χαλίκια των χαμηλωμάτων και τον αέρα και διαλύει τα σκο-τάδια των βαθιών φαραγγιών.

Να κι ο ήλιος που αναπέλλει ως λίγα, ο λαμπρός, ο ζεστός, ο γλυκός, ο πρόσχαρος ήλιος της Λαμπρής, που φιλεί με τό-ση αγάπη, με τόσαν πόνο τους κοιτούς του Πίνδου και προ πάντων τους Ξενητεμένους, σαν να τους σφήνη στην αγ-καλιά του πατρικού, σαν να τους λεί να λημονήσουν την κα-λαπέραση της Ξενητείας, σαν να τους υπόσχεται, για πολ-λοούς μήνες, να μη τους αναγκά-σουν να αφήσουν τον τόπον τους, την οικογένειά τους...

Χαϊδεύει ο Λαμπριόπικος ή-λιος τον χιονισμένο Πίνδο, τον χαϊδεύει και που ορκίζεται πως θα συγκεντρώσει όλες του τις φλογές και θ'

ΣΕΛΙΔΑ 5

ΣΕΛΙΔΑ 5



Εκδόσεις Ε.Η.Μ. Ιωάννινα
Συνέχεια στο επόμενο φύλλο

70

ΛΑΔΙ
ΣΤΟ
ΔΥΧΝΑΡΙ

μας κ. Πέτρος Χρ. Αρλι-
τος που διαμένει στο Ρ

— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Απόστολος Κατέρης που διαμένει στο Συκούριο.

στε στα (0651) 37.440, 25.561 και θα σας

σταλούν αυθημερόν

Ο πλούσιος σαν είδε
το φίλο του πουλί, δίχως
να ξέρη την αιτία, λυ-

ζι. Χέρια απλώνονταν, άλλι-
να μοιράσουν το ψητό αρνί στο
πάτο. (11)

η κούριαση που καθρεφτιζόταν
στα πρόσωπά τους. Σία να εί-
χαν κάμει δρόμο μακρινό —πα-
παρούτσια τους ήταν γεμάτα

του. Ύστερα, πήρε
το γιόνο του, ένα αγοράκι

της ζωής. «Χριστός Ανέστη». Χρόνια πολλά

βο, στις παροδικές στι

το Αναστάς είναι η πο-
τητα της ζωής. «Χριστ
Ανέστη». Χρόνια πολλά

ΧΟΡΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Χορός Καλαρρυτών

Γράφει ο ΘΕΟΔ. ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ, Καθηγητής

Η σημερινή μοναχική ζωή που ανδρώει της σύγχρονης κοινωνίας των πόλεων αναπόφευκτα γεννά την ανάγκη αντιμετώπισης του σε εκδηλώσεις «κοινωνικές». Ο άνθρωπος ανερμάτιστος στο πέρασμα του κοσμοπολίτικου και έρμους που αγώνα επιβολής των εγωιστικών του θέσεων, μάταια μάχεται να δώσει γνήσια κατάρτιση στο πέρασμα. Του λείπει η άγκυρα που δεν μπορεί να είναι άλλη από τις πανανθρώπινες αξίες που τόσο περιφρονητικά αγνοεί η «σύγχρονη ζωή».

Μέσα σ' αυτό το γενικό διαγραφόμενο πλαίσιο πρόσωπο ζωής, φτάσαμε και στην μικρή μας επαρχιακή πόλη ν' αναζητούμε πρόσωπο κοινωνικής και ψυχικής εσφαλής με τις τόσο συχνά επερόκλητες συνανοήσεις που φέρουν την τόσο ζωντανή λαϊκή επωνυμία «χορός».

Τα τελευταία χρόνια, το δίμηνο —μέσα Ιανουαρίου μέχρι Μαρτίου— τελείει να καθιερωθεί χρονική περίοδος αποκλειστικά των χορών.

Προσπάθεια φυγής από τη γρήχη και μοναχικότητα, μέσα σ' όλη την ανάγκη των κάθε μορφής Συλλόγων και Συμπόσιων να επιδιώξουν καταστάσεις και οικονομία για την πολυπληθή αυταρχία της μέμης και της επανάληψης.

Έτσι τα 4-5 κέντρα της πόλης μας που διαθέτουν και πολλά άλλα αίθουσες, είναι «κλεισμένα» κάθε μέρα που «ζωντανού» δίμηνο.

Όλες αυτές οι συνεαυτάσεις, χοροί, δεξιότητες κ.λπ., εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, έχουν ουσιαστικά μετατραπεί σε εκδηλώσεις ρουτίνας, σε άχρωμες συγκυριακές συχνά ετερογενών ατόμων, σε διασκέδαση κανονικά χωρίς «προσωπικότητα» και «διοπεριότητα» που είναι αυτό το κάτι άλλο πέρα από το πύλο φανταστικό και την μονότονη μουσική χορευτική επένδυση.

Αυτό είναι το γενικό διαμορφωμένο κλίμα των εκδηλώσεων αυτών, κλίμα που κάθε άλλο παρά προσβάλλει κάποιο για την ψυχική του αντιμετώπιση, με αποτέλεσμα χρόνο με το χρόνο η αντιμετώπιση να είναι φθίνουσα και η αυθόρμητη διάθεση να μετατρέπεται σε τυπική υποχρέωση.

Κι όμως υπάρχουν ακόμη χοροί που ζήτουνται, που περιμένονται, που συζητούνται. Τραγουχτό παράδειγμα ο χορός των Καλαρρυτών.

Γεννήθηκε κοσμικός, θιασώτης του γλέντιου και της κολής διασκέδασης, με εμπειρία και ενεργό συμμετοχή σε χορούς, δεξιότητες και τα παρόμοια, μερικά δεκαετίες, προσπαθούσε να ελπίσει το φανταστικό της επιτυχίας των χορών του ιστορικού Συνδέσμου Καλαρρυτών. Σε διεξοδική εμπειροπαραγόμενη αυστηρή που είχε μαζί του, τελικά προέκυψε ότι η επιτυχία του χορού των Καλαρρυτών είναι αποτέλεσμα ενός ευρύτατου πλέγματος παραγόντων, καταστάσεων, ισορροπιών, ενεργειών και ικανοτήτων που

α) Παράδοση. Ο χορός του Πατριού. Συνδέσμου Καλαρρυτών, είναι από τους πρωτοπόρους, έχει στην πόλη μας μια πορεία δύο περίπου δεκαετιών. Είναι αυτός που αποτέλεσε για πολλούς άλλους μετέπειτα χορούς το υπόδειγμα. Οι Καλαρρυτές έτσι απέκτησαν οργανωτικές και λειτουργικές εμπειρίες.

β) Τάξη - Ευπρέπεια. Η οργάνωση του χορού γίνεται με σχολαστική τάξη. Σχεδιασμένο χρονικό πρόγραμμα χορού με ακριβή αποτυπωμένη της θέσης και της δυναμικότητας των προσεχών, αποτελεί τη βάση. Με σειρά δηλώσεων, για την τοποθέτηση των παρών. Αποτέλεσμα να είναι, μέρες προ του χορού, γνωστή η δυναμικότητα του, πράγμα απαραίτητο για την αρμόδια εξυπηρέτηση και αποδοτικότητα ν' αποδίδονται κατά τον δικαίωτο τρόπο αόκνη και η υποψία ιδιοκτησίας διακρίσεως, αφού στον καθένα, σ' τη στιγμή της δήλωσής του για συμμετοχή στο χορό, είναι γνωστή και η ακριβής θέση του.

γ) Αξιοπρέπεια. Το Δ.Σ. του Συνδέσμου που είναι ο οργανωτής του χορού και που φέρει την κάθε ευθύνη του, δίνει προτεραιότητα στον τομέα της αξιοπρέπειας. Ο πρόεδρος συμπεριφοράς απ' όλους τους παρόντες του χορού, ο πρόεδρος διασκέδασης σ' όλη τη διάρκεια του χορού, το περιβάλλον του κέντρου και η προσωπικότητα όλων των παρευρισμένων λαμβάνεται φροντίδα ώστε να μην υπάρξει περιττή θύλαξη της απομνημόνισης και συνολικής αξιοπρέπειας και του πλέγματος απαιτητικού, φυσικά αναμενόμενου.

Αυτό είναι το γενικό διαμορφωμένο κλίμα των εκδηλώσεων αυτών, κλίμα που κάθε άλλο παρά προσβάλλει κάποιο για την ψυχική του αντιμετώπιση, με αποτέλεσμα χρόνο με το χρόνο η αντιμετώπιση να είναι φθίνουσα και η αυθόρμητη διάθεση να μετατρέπεται σε τυπική υποχρέωση.

δ) Συμμετοχή. Με συνεχείς συνεργασίες του υπεύθυνου του κέντρου με το Δ.Σ. καθορίζεται με λεπτομέρειες το μενού, ο τρόπος και ο χρόνος εστιατορίου. Έτσι, παρ' όλο που ο χορός των Καλαρρυτών είναι ίσως ο πολυπληθέστερος από πλευράς συμμετοχής (υπερπληρεί τις μεγαλύτερες αίθουσες της πόλης μας —400 άτομα) το αερίθρονο, ο χώρος χορού και η άνοδος, λαμβανομένων πάντα υπόψη των ειδικών συνθηκών ενός τέτοιου χορού είναι σε βαθμό να ικανοποιούν και δύσκολες απαιτήσεις. Εξαιρούται έτσι ο Σύνδεσμος ουδέποτε έχει αφήσει οικονομικές εκκρεμότητες μ' οποιονδήποτε συνεργάστηκε, γ' αυτό κι έχει την πλήρη συνεργασία τους.

ε) Μουσική. Αυτονόητο είναι ότι το βασικότερο στοιχείο για την επιτυχία ενός χορού είναι το κέφι, το γλέντι. Αυτό κυρίως εξασφαλίζεται από την ποιότητα, την ποικιλία, τον χρόνο εναλλαγής και της ουσιαστικής συμμετοχής στο γλέντι της ορχήστρας. Στο χορό των Καλαρρυτών δεν παίζουν απλώς τα διάφορα είδη μουσικής για να ικανοποιηθούν όλοι τα γούστα, αλλά δίδεται η αλυσίδα που προκαλεί τον καθένα να συμμετέχει και να χορεύει κάθε είδος μουσικής με σεβαστική ισορροπία στην διαφορετική ροή ρυθμού ώστε καλύπτεται το εύρος κέφι, δεν φτάνει όμως στον κορεσμό.

στ) Λαχειοφόρος. Η λαχειοφόρος αγορά έχει γίνει αναγκαίο κακό για τους χορούς αφού μ' αυτή οι οργανωτές προσπαθούν να καλύψουν κάποια έξοδα του χορού και τις περισσότερες φορές είναι και ο μοναδικός πόρος για τη λειτουργία Συλλόγων. Όμως δεν πρέπει να διαφεύγει των οργανωτών η βασική αρχή ότι δεν πρέπει ποτέ η λαχειοφόρος να αποτελεί αυτοσκοπό του χορού. Έτσι οι Καλαρρυτές, από πολλά χρόνια έπαισαν να συλλέγουν δώρα δια της περιφοράς στα καταστήματα. Τα δώρα τους είναι κυρίως συσκευές άριστης ποιότητας που αγοράζονται από το Σύνδεσμο.

ζ) Μικρές εκκλησίες. Στο χορό των Καλαρρυτών αυτό που θα διακρίνει Εκκλησία από ο αριθμός των είναι αρκετά μικρός και το σημαντικό, η διαδικασία κλήρωσης είναι ένα ευχάριστο έλεος διδασκαλίας, σε χρονική στιγμή απαραίτητη για την προώθηση νέου ρυθμού στο κέφι.

η) Μικρές εκκλησίες. Στο χορό των Καλαρρυτών αυτό που θα διακρίνει Εκκλησία από ο αριθμός των είναι αρκετά μικρός και το σημαντικό, η διαδικασία κλήρωσης είναι ένα ευχάριστο έλεος διδασκαλίας, σε χρονική στιγμή απαραίτητη για την προώθηση νέου ρυθμού στο κέφι.

θ) Μικρές εκκλησίες. Στο χορό των Καλαρρυτών αυτό που θα διακρίνει Εκκλησία από ο αριθμός των είναι αρκετά μικρός και το σημαντικό, η διαδικασία κλήρωσης είναι ένα ευχάριστο έλεος διδασκαλίας, σε χρονική στιγμή απαραίτητη για την προώθηση νέου ρυθμού στο κέφι.

ι) Μικρές εκκλησίες. Στο χορό των Καλαρρυτών αυτό που θα διακρίνει Εκκλησία από ο αριθμός των είναι αρκετά μικρός και το σημαντικό, η διαδικασία κλήρωσης είναι ένα ευχάριστο έλεος διδασκαλίας, σε χρονική στιγμή απαραίτητη για την προώθηση νέου ρυθμού στο κέφι.

Κριτική Βιβλίου

ΒΑΣΩΣ ΚΩΣΤΑΡΙΑΔΗ:

Της νύχτας κόρη Αυγή

Μυθιστόρημα σελ. 284. Β' έκδοση. Εκδόσεις «ΔΩΔΩΝΗ», Αθήνα 1988

Αν και είναι το πρώτο βιβλίο της συμπατριώτισσας μας Βάσως Κωσταντάριαδης, καταφέρνει με την ρεαλιστική, ευέλικτη και την βαθειά υποβλητική ανθρώπινη γραφή της όχι απλώς να κερδίσει τον αναγνώστη αλλά να τον εντυπωσιάσει, να τον καθηλώσει.

Παίρνοντας σαν βάση ένα τομής-ρόμαν, με δεξιοτεχνία ξετυλίγει την συγκινητική εξιστόρηση ενός δεσμού αγάπης μέσα στη φλόγα του πολέμου, όπου οι άνθρωποι

που κυκλοφορούν φορτισμένοι με ιδέες, πάθη και ανησυχίες και τελικά φτάνουν μέχρι την σημερινή ζωή της αναπτυσσόμενης ελληνικής επαρχίας με τις διεξόδους της και τις μνήμες της.

Στις σελίδες ξεχειλίζουν ανθρώπινα στιγμιότυπα, συμπυκνώνοντας με προσωπική και κύρος, που έρχονται για πάντα κοντά μας, ζουν σήμερα με ανάρτηση στη μνήμη μας και εξανθρωπίζουν την ποιότητα της ζωής.

Αναμέσους στους διυλιστικούς συμπατριώτες μας, που έζησε με ψήλη το κεφάλι, είναι ο Κωνσταντίνος Τσώλας. Ο αείμνηστος μαρτυράει - Κώστας γεννήθηκε στο αργοναυτικό μας Καλαρρύτις το 1881. Ήταν γιος του Γεωργίου Τσώλα και της Βασιλικής Βάση. Μέλος μεγάλης φαμίλιας. Είχε έξι αδέρφια, τους: Γιάννη, Αποστόλη, Σπύρο, Μιχάλη, Ελισσαίο και Ελένη. Ο άνθρωπος όταν μεγαλώνει ανάμεσα σε τόσα χαμόγελα, δεν σκουρύνει, εύκολα. Το σπίτι του γίνεται καμίνι απ' τον αγώνα της ζωής, αλλά απ' τη θρόνη θάλασσα.

«Από μας εξαρτάται να παροπλιστούμε από τον πόλεμο και να οπλιστούμε με ιδανικά. Κάθε λαός Αυγή σέβεται και αγαπά τη δική του εθνική οντότητα όπως και των άλλων».

Στην εκτεταμένη πολυπρόσβατη σύνθεση, όπου σε κάθε κεφάλαιο βρίσκουμε κι ένα ήρωα του μύθου σε πρώτο πρόσωπο, με τρόπο απλό και άμεσο, παραστατικά εικονογραφικό, αποδίδονται και αποτυπώνονται καταστάσεις και γεγονότα. Ο καθένας αναγνωρίζει κάτι από τον εαυτό του, τον περιγύρο του, τη ζωή του.

Η Β.Κ. με την αναλυτική εμπειροστατιστική ψυχολογία των προσώπων και καταστάσεων, υπεισέρχεται στα μύρια της ψυχής των ηρώων της. Μας παρουσιάζει ανθρώπους πειστικούς, ζωντανούς, που παίρνουν πνοή από την ίδια τους τη ζωή. Το μεγαλείο με την μικρότητα συγκρούονται μετωπικά. Ένας αγώνας για την αγάπη και την ειρήνη.

Όλες αυτές οι συγκλονιστικές σελίδες είναι γραμμένες με γλώσσα καθημερινή ομιλίας, με απλότητα και καθαρότητα έτσι που να μένει η αγνότητα της αφήγησης και η μαγεία του λόγου.

Μας έδωσε ένα βιβλίο ελκυστικό και ουσιαστικό που σε «αυτοκαταλύει» να το τελειώσεις η δυνατόν, μονορούφι. Συγχαρητήρια!

ΘΕΟΔ. ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ

ΚΩΝ(Ν)ΟΣ ΤΣΩΛΑΣ (1881-1967)

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ, Λυκειάρχης

Τα χρόνια διαβαίνουν εύκολα, οι ημέρες δύσκολα. Οι καθημερινές έγνοιες της ζωής εμπόδιζαν ροβόρα να συνειδητοποιήσουμε κάποιες χρήσιμες αλήθειες. Με τα χρόνια διαδοίκαμε και αυτές. Έτσι κλείνει ο κύκλος με την «Αυγή».

Οι αρετές του χαρακτήρα μας, η αξιοπρέπεια και η προσφορά μας, όταν υπάρχουν.

Γνωστοί συνάνθρωποι, συμπαιώνες με προσώπων και κύρος, που έρχονται για πάντα κοντά μας, ζουν σήμερα με ανάρτηση στη μνήμη μας και εξανθρωπίζουν την ποιότητα της ζωής.

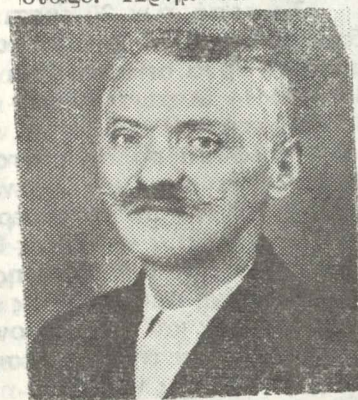
Αναμέσους στους διυλιστικούς συμπατριώτες μας, που έζησε με ψήλη το κεφάλι, είναι ο Κωνσταντίνος Τσώλας. Ο αείμνηστος μαρτυράει - Κώστας γεννήθηκε στο αργοναυτικό μας Καλαρρύτις το 1881. Ήταν γιος του Γεωργίου Τσώλα και της Βασιλικής Βάση. Μέλος μεγάλης φαμίλιας. Είχε έξι αδέρφια, τους: Γιάννη, Αποστόλη, Σπύρο, Μιχάλη, Ελισσαίο και Ελένη. Ο άνθρωπος όταν μεγαλώνει ανάμεσα σε τόσα χαμόγελα, δεν σκουρύνει, εύκολα. Το σπίτι του γίνεται καμίνι απ' τον αγώνα της ζωής, αλλά απ' τη θρόνη θάλασσα.

«Από μας εξαρτάται να παροπλιστούμε από τον πόλεμο και να οπλιστούμε με ιδανικά. Κάθε λαός Αυγή σέβεται και αγαπά τη δική του εθνική οντότητα όπως και των άλλων».

Στην εκτεταμένη πολυπρόσβατη σύνθεση, όπου σε κάθε κεφάλαιο βρίσκουμε κι ένα ήρωα του μύθου σε πρώτο πρόσωπο, με τρόπο απλό και άμεσο, παραστατικά εικονογραφικό, αποδίδονται και αποτυπώνονται καταστάσεις και γεγονότα. Ο καθένας αναγνωρίζει κάτι από τον εαυτό του, τον περιγύρο του, τη ζωή του.

Η Β.Κ. με την αναλυτική εμπειροστατιστική ψυχολογία των προσώπων και καταστάσεων, υπεισέρχεται στα μύρια της ψυχής των ηρώων της. Μας παρουσιάζει ανθρώπους πειστικούς, ζωντανούς, που παίρνουν πνοή από την ίδια τους τη ζωή. Το μεγαλείο με την μικρότητα συγκρούονται μετωπικά. Ένας αγώνας για την αγάπη και την ειρήνη.

ΘΕΟΔ. ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ



«Από μας εξαρτάται να παροπλιστούμε από τον πόλεμο και να οπλιστούμε με ιδανικά. Κάθε λαός Αυγή σέβεται και αγαπά τη δική του εθνική οντότητα όπως και των άλλων».

Στην εκτεταμένη πολυπρόσβατη σύνθεση, όπου σε κάθε κεφάλαιο βρίσκουμε κι ένα ήρωα του μύθου σε πρώτο πρόσωπο, με τρόπο απλό και άμεσο, παραστατικά εικονογραφικό, αποδίδονται και αποτυπώνονται καταστάσεις και γεγονότα. Ο καθένας αναγνωρίζει κάτι από τον εαυτό του, τον περιγύρο του, τη ζωή του.

ΘΕΟΔ. ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ

Ο Κωνσταντίνος Τσώλας είχε περιπέτειες οικογενειακές από μικρή ηλικία. Ορφάνεψε πολύ μικρός απ' τους δύο γονείς του. Έμεινε λίγα χρόνια από καλούς, ενάρετους δασκάλους, στο κεφαλοχώρι μας Καλαρρύτις και γρήγορα μπήκε στην τέχνη. Κοντά στον αδελφό του Σπύρο έμεινε ορφανός. Για τη δουλειά έδινε ζήλο και ενδιαφέρον. Αυτή του χάριζε σπουδαία για την αντιμετώπιση της ζωής και τον έδινε τις σπουδαίες σχέσεις της ορφάνιας.

Με τον καιρό έγινε παλληκάρι σ' αγάπη της Πίνδου μας και την αργοναυτική του αργοναυτική μας. Ο καιρός για να πάει στρατούς πλησίαζε. Χρήματα δεν εί-

χαν, αυτή η σκέψη τον βασάνιζε. Σκεφτόταν: Ποιος θα τον έστειλε στο στρατό; Η απάντησή ήταν σαφής: Κανένας.

Κατέβηκε στα Τρίκαλα της Θεσσαλίας και συνέχισε με μεράκι την αγωγή του ορφανού. Απ' το μωχό του μάζεψε λίγα χρήματα και αγόρασε μια ροζομαραγκά «χελιδόνι».

Όταν πήγε φαντάρος την πήρε μαζί του στον στρατό. Τις ελεύθερες ώρες απ' την υπηρεσία εργαζόταν!! Διόρισε τις σπουδές των αξιωματικών και τον καθόταν. Πέρασε ο καιρός και απ' αλλού συνδέθηκε με τον ορφανό. Απ' τη δουλειά του είχε λίγες οικονομίες στην άκρη. Επέστρεψε στο κεφαλοχώρι μας Καλαρρύτις και άρχισε να φτιάχνει το σπίτι του. Παρά το νεαρό της ηλικίας του σκεφτόταν όμως και οι αποφάσεις του θυμίζαν μεγαλύτερο γέροντα.

Τυπώθηκε ως λογίας την Πατρίδα και έγινε μέρος στις μάχες για την απελευθέρωση των Ιωαννίνων απ' τον Τουρκικό ζυγό αιώνων. Η σπουδαία του αργοναυτική του Πατρίδα, φλογερή πατριώτης, έζησε στιγμές και απ' την κόλαση της μάχης. Θυμώταν λοιπόν τα λόγια του σεβαστού του δασκάλου στο χωριό: «Η ζωή χωρίς ελευθερία είναι κόλαση»!

Στο χωριό Καλαρρύτις ο μαρτυράει - Κώστας ζούσε απ' το ετήσιο γέρι να τις σκεπάζει.

ΘΕΟΔ. ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ

Λοιπόν χωρίς να πείσει τίποτα. Όλοι από σεβασμό και αγάπη τρέξαμε κοντά του. Εκείνος γελαστός με χιούμορ είπε: «Δεν δεν τίποτα, γκολ»!

Ήταν δραστήριο μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Ιστορικού Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτών «Η ΠΙΝΔΟΣ» που έχει ζωή και ακτινοβολία δεκαετιών.

Γενικά ο Κωνσταντίνος Τσώλας ήταν ένας αγνός πατριώτης, εργατικός άνθρωπος που αντιμετώπιζε τη ζωή με αισιοδοξία.

Αριστος οικογενειάρχης, αξιολογός ορφανής, έντιμος και αξιοπρεπής, καλόκαρδος, ευαγρύς στην παρὰ, αγαπητός σ' όλους. Έλεγε συχνά, στην ώρα τους πάντοτε, επιτυχημένα αστεία. Κάποτε η θεία Χαρίκλεια του είχε πει στον αργοναυτικό μάλλον οργή φρασσία, που έγραφε ο ίδιος κοστούμι για τον εαυτό του. Κάποιος τον ρώτησε για το ύψος:

— Ναι, σίγουρα είναι! — Όχι, Χαρίκλεια, απάντησε ο μαρτυράει Κώστας.

Ήταν κοινωνικός άνθρωπος. Οι γνωστοί επιζητούσαν την ευχάριστη παρέα του που ήταν αξιοπρεπής διασκέδαση. Εντυπωσίαζε ακόμη και η λογική του. Σχολία του ζητούσαν πολλοί τη γνώμη του για τις υποθέσεις τους, που είχε ουσιαστική βαρύτητα.

Το στέκι του στα Γιάννινα, σε ώρες που η αγορά ήταν κλειστή, ήταν η ταβέρνα του Καλαρρυτιώτη μαρτυράει Νικόλα Σακαβίτση. Εκεί ανταμώναν οι χωριανοί με τον μαρτυράει Κώστα και τα λέγανε για το χωριό, τους ανθρώπους του, για τα περασμένα, για τα τωρινά, για το όραμα και με καλό μετέ έπαιναν το ποτήρι τους. Ομορφές εποχές, με καλόκαρδο και καλοσυνάτους ανθρώπους. Όλα ευδιάθετη ανθρωπιά και αξιοπρέπεια!

Το μαγαζί του Κώστα Τσώλα στα Γιάννινα ήταν γραφείο δημοσίων σχέσεων Καλαρρυτιωτών: μισοί, συνάξεις, φάνια, γιατροί, νοσοκομεία, χιλιάδες δυο υποθέσεις έδωσαν διεκπεραίωση. Το μαγαζί του μαρτυράει Κώστα, αγάπη ήταν μικρό εργατήριο γέροντος πολλούς, ήταν κέντρο διερχομένων για τους Καλαρρυτιώτες. Εκεί ανταμώναν οι ταξιδιμένοι για να μάθουν νέα απ' το χωριό. Εκεί οι αγωνιάτες συνάντησαν τα εμπόριά τους για το αγόρι. Τα Καλαρρυτιώτικα που πήγαιναν φαντάροι στον μαρτυράει Κώστα θα άφηναν τα λεφτά τους για να τα παίρνουν λίγα λίγα. Όσα τσικιανόληλα ήσαν καλή φλογερά, παρακαλούσαν τον μαρτυράει Κώστα να πει στους αξιωματικούς, που

ΘΕΟΔ. ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ

Κοινωνικά

ΘΑΝΑΤΟΣ

Το τέλος του Μάρτη επιφύλασσε ένα άσχημο χτύπημα για τους Καλαρρυτίτες. Απροσδόκητα έφυγε για πάντα από κοντά μας ο ιδιαίτερο αγαπητός συγχωριανός μας ΣΠΥΡΟΣ ΜΠΕΣΙΡΗΣ σε ηλικία 42 χρόνων.

Τον φίλο μας Σπύρο τον κλάψαμε όλοι οι συγχωριανός μας για το νεαρό του, την καλαισθησία του, το ηγναίο χαμόγελό του.

Ήταν σπέρμα για τους Καλαρρυτίτες γ' αυτό κι αισθανόμαστε πιο αδύναμοι, φτωχότεροι χωρίς το Σπύρο κάτω από τον πλάτανο.

Η μητέρα του έχασε το κομμάτι της, τ' αδέρφια του έχασαν την χαρά τους, οι Καλαρρυτίτες έχασαν μια σπουδαία ελπίδα.

Στη χοροχρησμένη οικογένειά του ως δώρο ο Ύψιστος θάλασσο και παρηγοριά. Σπύρο, σε είναι επαρκές το Καλαρρυτιώτικο χιούμορ σε σκεπάζει. Θα σε θυμούμαστε πάντα.

Γνώριζε απ' τη δουλειά του, να τα βάλουν σολιπιδές.

Η φιλοξενία του Κώστα Τσώλα θα μείνει παρομοιάσει. Κάθε μέρα στο σπίτι του θα είχε μουσαφίρη. Ήθελε το σπίτι του ανοιχτό. Φιλοξενούσε τους πάντες, πλούσιους ή φτωχούς αδιάκριτα. Δεν τον συγκινούσε το πορτοφόλι, αλλά η ανθρωπιά.

Η ανθρωπιά ζυγίστηκε, στις σχέσεις μας με τους συνανθρώπους μας, αυτού χάρεσαι τον ήλιο της χριστιανικής αγάπης. Η αβία αφανίστηκε, όπου γενιάται και μετρίεται με την πάλη του κέρδους. Αυτές τις αλήθειες τις έχει η ιστορία στη δύσκολη ομπρέλα - Κώστας.

Ακόμη πρέπει να προσέθεσουμε ότι ήταν θεοσεβής άνθρωπος. Ο Κώστας Τσώλας, Εκκλησιαστών τακτικά και πλάττει στο Θεό. Όταν βαστάει στα Τρίκαλα Θεσσαλίας, έδωσε την καρδιά του που του ήταν απαραίτητη, και αγόρασε μια εικόνα, την οποία είχε, σήμερα η θυγατέρα του Διονυσία.

ΘΕΟΔ. ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ

Από κοντά μας έφυγε στα Γιάννινα τον Αυγούστο του 1967.

Οι λίγες γραμμές για τον Κωνσταντίνο Τσώλα δεν είναι οι πράξεις και τα γεγονότα της ζωής του, πράγμα που δεν ήταν στις προθέσεις μου να παρουσιάσω, αλλά γυναικείες γραμμές του πορτοφολιού του που χαρακτήριζε η εργατικότητα, η εντιμότητα, η ανθρωπιά, η φιλοπαυμία και η πίστη.

Αυτές οι λίγες γραμμές σ' είναι ένα κέρατο στον Ατ - Νικόλα στη σεβαστή μνήμη του.

ΙΩΑΝ. Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΝΕΑ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ

- Έργα 2 εκατ. δρχ. από Ε.Ο.Τ.

- Σύσταση Αναπτυξιακής Εταιρείας

Στις 2 Απρίλη, ημέρα Κυριακή, στην αίθουσα του ξενοδοχείου «Διόνα - Παλλάς» στην Αθήνα, πραγματοποιήθηκε τακτική συνέλευση των μελών του ΦΟΡΕΑ με τη συμμετοχή εκπροσώπων όλων των μελών του, μέσα σε ατμόσφαιρα πατριωτικής έξαρσης, χαράς και αλληλοκατανόησης.

Πριν από τη συζήτηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, ο Πρόεδρος του Συλλόγου των Καλαρυτινών Αττικής κ. Σπύρος Φασούλας ενημέρωσε τη συνέλευση για τις εξελίξεις στις διαπραγματεύσεις με τον Ε.Ο.Τ. για προγράμματα αναπτύξεως του χωριού.

Σαν πρώτη έμπρακτη προσφορά του Ε.Ο.Τ. για το χωριό μας είναι η έγκριση ποσού 2.000.000 δραχμών και η συντομική δημοσίευσή έργων στο ύψος αυτό.

Στη συνέχεια άρχισε η συζήτηση των θεμάτων πάνω στα οποία έγιναν πολύ εποικοδομητικές συζητήσεις και πάρθηκαν ομόφωνα αξιόλογες αποφάσεις.

Ιστορικής σημασίας μπορεί να χαρακτηριστεί η απόφαση για τη δημιουργία αναπτυξιακής εταιρείας που θα λειτουργήσει σε μορφή κοινοτικής επιχείρησης, με τη συμμετοχή όλων των μελών του φορέα, φυσικών προσώπων και κυρίως της κοινοτικής αρχής που θα είναι το θεμέλιο και το βάθρο της Αναπτυξιακής Εταιρείας. Οι στόχοι και οι οραματισμοί της θα είναι η ανάπτυξη του χωριού, το οποίο προσδοκά να γίνει από τους καλλίτερους ζωντανούς παραδοσιακούς οικισμούς της χώρας. Για την ενημέρωση των περισσότερων συγκατοίκων μας πάνω στο θέμα αυτό αποφασίστηκε

να γίνει συνάντηση των μελών του ΦΟΡΕΑ στο χωριό στις 13 Αυγούστου. Η ενημέρωση θα είναι ευρύτερη και θα περιλαμβάνει ανάλυση των σκοπών του ΦΟΡΕΑ.

Συζητήθηκε η εξέλιξη των εργασιών του δρόμου και τοποθέτηση γε-

Γράφει

ο Πρόεδρος του Συνδέσμου κ. ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΑΡΕΤΗΣ

φυρας, καθώς και ενέργειες που πρέπει να γίνουν.

Αποφασίστηκε ο Αντιπρόεδρος της Κοινότητας μαζί με εκπροσώπους των Συλλόγων να αναλάβουν την παρακολούθηση του έργου.

Στο θέμα χρηματοδότησης της Κοινότητας για αγορά πλάκας η οποία θα δοθεί στους Καλαρυτινούς για επισκευή των οικιακών που έχουν ανάγκη, έγινε διεξοδική συζήτηση και αποφασίστηκε το θέμα να ικανοποιηθεί το καλοκαίρι στο χωριό με λαχειοφόρο αγορά κ.λπ.

Με άλλη απόφαση καθορίστηκαν οι στόχοι του ΦΟΡΕΑ για την υλοποίηση των έργων που ανέλαβε μετά τις τελευταίες εξελίξεις.

Τέλος οριοτοκοποιήθηκαν οι αποφάσεις της Συνέλευσης της 20ης Νοεμβρίου 1988.

Πρέπει να τονιστεί ότι η Συνέλευση αυτή ήταν από τις πιο αξιόλογες του ΦΟΡΕΑ και για τις αποφάσεις που πάρθηκαν και για το κλίμα που επικράτησε, αλλά ακόμη και για την συμμετοχή των μελών.

Όπως πάντα ο Συνδεσμός μας είχε μια ακόμη έντονη συμμετοχή αφού αντιπροσωπεύτηκε από τον πρόεδρό του Θόδωρο Μαρήτη, τον αντιπρόεδρο Γιάννη Μπακαγιάννη, την κοσμήτορα Άννα Καλαμπάκου και τον Βασίλη Αρλέτο. Ζωντανή και με ενδιαφέρον η παρουσία της Κοινότητας, με τον πρόεδρό της και μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου, ως και όλων των Καλαρυτινών Συλλόγων.

Οι δραστηριότητες του ΦΟΡΕΑ αποτελούν εργασία για την ανάπτυξη του χωριού μας. Ας προσπαθήσουμε όλοι και ας ενεργοποιηθούμε, όσο περισσότερο μπορούμε βέβαια, ότι οι προσπάθειες θα φέρουν γρήγορα τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Καλή ανάπτυξη λοιπόν στο χωριό στις 13 Αυγούστου μετά την εκδήλωση.

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΦΑΣΗ

Ο δρόμος

ΓΙΝΕΤΑ Η ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ

Είναι γνωστό ότι από τις αρχές του χρόνου έχει τελειώσει η διάνοξη του δρόμου Καλαρυτινών από τη τελειώσει η διάνοξη του δρόμου Καλαρυτινών από τη σήραγγα μέχρι το γεφύρι. Επιπλέον, σε κάποιο σημείο του που είχε γίνει κατάπτωση, έχει ολοκληρωθεί κι ε- κεί η διάνοξη από τους υπεργολάβους Αφούς Ζέρβα, και η διάνοξη υπευθυνότητα, πολύ μεράκι, ταχύτητα και ευσυνειδησία πραγματοποιήσαν τις εργασίες αυτού του τμήματος του δρόμου που είχαν αναλάβει.

Σήμερα πλέον η κατάσταση του δρόμου είναι πολύ καλή και όλα τα αυτοκίνητα φτάνουν και παρκάρουν δίπλα στο γεφύρι.

Για την διάνοξη των τελευταίων 500 μέτρων που μένουν (από γεφύρι μέχρι την συνένωση με τον δρόμο που κατεβαίνει από τον Άγ. Χριστόφορο) και για τα βάθρα της λυόμενης μεταλλικής γέφυρας που θα τοποθετηθεί από το Τάγμα Μηχανικού, υπάρχουν τα 20 εκατ. δρχ. που ενέκρινε τελευταία ο υπουργός Οικονομικών κ. Δ. Τσοβόλας και όλα είναι έτοιμα για την δημοπρασία του έργου. Η Νομαρχία ανακοίνωσε ότι η δημοπρασία θα γίνει την 3η Μαΐου και για ποσό 35 εκατ. δρχ.

Το ποσό των 20 εκατ. δρχ. μπορεί να αποδώσει δημοπρατούμενο έργο 35 και πλέον εκατ. δρχ. γιατί σ' αυτά τα έργα οι εργολάβοι προσφέρουν τουλάχιστον 45 - 50% ο έκπτωσης τιμών (το περσινό έργο έγινε με 58% ο έκπτωσης).

Η γέφυρα παραχωρείται από το υπουργείο Εθν. Αμύνης μετά από συνεχείς ενέργειες και πιέσεις του Φορέα προς αυτό και την αμέριστη συμπαράσταση της συγχωριανής μας κ. Λίτσας Γ. Φασούλα π. υπαλλήλου του υπουργείου Εθν. Αμύνης που με μεγάλη προθυμία και καλωσύνη πρόσφερε τις καλές της υπηρεσίες με τις γνωριμιές της και την επιμονή της στις υπηρεσίες του υπουργείου για την εξεύρεση και χορήγηση της λυόμενης μεταλλικής γέφυρας.

Ακόμη τις εργασίες αποχιονισμού και καθαρισμού των δρόμων για τις σπάνες Καλαρυτινών (Μπάρος, Περιστέρη κ.λπ.) ανέλαβαν οι συγχωριανοί μας Αφού Ζέρβα οι οποίοι μετά το Πάσχα αρχίζουν τις εργασίες. Πιστεύουμε ότι το τρίτο δεκαήμερο του Μαΐου θα έχει αποκατασταθεί η βατότητα των δρόμων αυτών. Επομένως οι ανυπόμονοι, βιαστικοί και φυσικά τυχεροί Καλαρυτινίτες, ας ετοιμάζονται!

Ο Κότσυφας

Κότσυφας όμως μηνάει πρώτος την Άνοιξη. Ότι είναι η αμυγδαλιά στο φυσικό κόσμο, είναι ο Κότσυφας στην τάξη των φτερωτών. Αυτός θα πρωτοχαιρετήσει την Άνοιξη και τον έρωτα, ένα, δυο μήνες νωρίτερα από τον κούκο και τ' αηδόνη. Πρωτολαλεί, πρωτοζευγαρώνεται, πρωτοφωλιάζει.

Γεννάει πέντε αυγά, που τα κλωσάει 15 μέρες. Αργότερα, Μάη με Ιούνιο κλωσάει για δεύτερη φορά. Τρώει ισχυρή τροφή, κάμπιες και άλλα έντομα, κι είναι ωφέλιμο πουλί. Κάνει όμως ζημιές στα φρούτα, σταφύλια, σύκα κ.λπ. Μαζί με το συκοφάγο του γένους ολόκληρες, κάποτε σκιάζει, στις οποίες αφήνουν μονάχα τα φλούδες των σύκων.

Προτιμάει τα δάση και τους υγρούς τόπους, κοντά στα ρυάκια και τους όγκους των ποταμών, όπου αναζητεί την ζωική τροφή του. Έχει ισχυρή όραση και ακοή. Είναι πολύ ευκίνητος, εύθυμος και ανήσυχος. Ζη όλο το χρόνο, στον τόπο μας, κι αποτελεί ζωντανό στόλισμα, από τα ωραιότερα, των δασών μας και της ελληνικής εξοχής.

Ο Γρανίτσας βεβαιώνει, για τη μουσική μίσηση του Κότσυφα, αυτό το περιστατικό. Είχε κάποτε στο κλουβί του κήπου του ένα Κότσυφα και μια πέσα σύναγωνίστηκε στο τραγούδι με το αντίκρουνο μπαλόνι της Α-

στυνομίας.

«Μια Συμυρνιά στο παραθύρι» ο αστυνομικών περιπαθής υπενωματάρχης, «Μια Συμυρνιά στο παραθύρι» κι ο Κότσυφας.

«Εγώ είμαι η νέα γυναίκα...» από το μπαλόνι, το ίδιο κι ο φτερωτός μουσικός από το κλουβί του...». Τελικά αναγκάστηκε ο Γρανίτσας να απομακρύνει το κλουβί στα βάθη του κήπου, για να μη τούρπη η όρεξη να ασχοληθεί και με θεατρικές επιθεωρήσεις...

Ο Κότσυφας είναι χατάμαρος με κίτρινη, κεχρίπαρνεα μύτη. Το μάκρος του φτάνει τους 25 πόντους. Το πιο βαθύ και λεπρό μάκρο γούμο έχουν τα φτερά του Κότσυφα, κι ας λέμε «σαν τον κόρακα». Λίγο μικρότερος είναι ο πετοκότσυφας, που ξεσταράχια και στους γκρομους σαν ερημίτης. Γι' αυτό η ζωολογία τον ονόμασε... μοναχό. ΜΑΝΤΙΟΛΑ ΣΟΛΙΤΑΡΙΣ. Το πουλί αυτό τώκανε περιδρόμο η δημοτική μουσική.

«Το λέν' οι κούκοι στα βουνά κι' οι περδικές στα πλάγια το λέν' κι' ο πετοκότσυφας στα κλέφτικα λημέρια...».

Σεραφείμ Τσίτσας

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Λαογραφικός & Χορευτικός Όμιλος «ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ»

προσκαλεί τα μέλη και τους φίλους του το Σάββατο 20 Μαΐου 1989, ώρα 8 μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών (π. ΠΑΛΛΑΔΙΟ), να τιμήσουν την ετήσια εκδήλωση των παιδικών του τμημάτων.

Διακόσια (200) παιδάκια του Ομίλου μας, ηλικίας 6 - 12 χρόνων, παρουσιάζουν παραδοσιακούς χορούς απ' όλη την Ελλάδα.

Με εκτίμηση

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΑΡΕΤΗΣ

Ο Γ. Γραμματέας

ΓΕΩΡ. ΜΠΑΡΜΠΟΥΤΗΣ